

Styrets årsberetning for 2014

SINTEF er et allmenntilgjengelig forskningsinstitutt, organisert som en stiftelse med datterselskaper. Gjennom fremragende løsningsorientert forskning og kunnskapsproduksjon skaper SINTEF betydelige verdier for norske og internasjonale kunder, offentlig forvaltning og hele samfunnet.

SINTEF har sin største aktivitet i Trondheim og Oslo, med hovedkontor i Trondheim. Gjennom Stiftelsen og datterselskaper driver SINTEF virksomheter flere steder i Norge og i utlandet.

SINTEF har et partnerskap og en felles strategi med NTNU i Trondheim. SINTEF samarbeider også nært med Universitetet i Oslo, og med en rekke andre forskningsinstitusjoner nasjonalt og internasjonalt. Samarbeidet bidrar til høy faglig kvalitet og en sterk internasjonal posisjon.

2014 var økonomisk sett et krevende år for flere av instituttene. Vi er ikke fornøyd med det totale økonomiske resultatet for Stiftelsen SINTEF og SINTEF.

God inntjening for SINTEF i tidligere år har gitt muligheter til å investere i laboratorier og vitenskapelig utstyr, kontorer samt egenfinansierte faglige satsinger innenfor prioriterte områder. Vi har opplevd press på lønnsomheten de siste årene. Over tid er det nødvendig

å sikre akseptabelt økonomisk resultat for å gjennomføre ønskede investeringer, og konsernet har derfor i 2014 igangsatt tiltak for å rette opp dette og sikre god drift.

Ny hovedstrategi

I september 2014 vedtok styret en ny hovedstrategi for SINTEF, som erstatter tidligere hovedstrategi fra 2007. Det ble gjennomført en omfattende prosess, som involverte ledere og ansatte i hele organisasjonen. Dette har bidratt til eierskap og forankring av den nye strategien.

Strategien legger stor vekt på SINTEFs samfunnsoppdrag, som er å utvikle samfunnet gjennom forskning og innovasjon. Hovedmålet er at SINTEF skal være et verdensledende forskningsinstitutt, som utvikler løsninger på noen av vår tids store samfunnsutfordringer ved å være ledende innenfor sine satsingsområder. Det er definert fem felles satsingsområder: Fornybar energi, klima og miljøteknologi; olje og gass; havromsteknologi; helse og velferd samt muliggjørende teknologier.

Strategien legger stor vekt på "Ett SINTEF", som innebærer å ta i bruk den beste kompetansen fra hele SINTEF for å ivareta samfunnsoppdraget og dekke kundenes behov. Etikk, ledelse, HMS og god drift

er tatt inn som nye pilarer i strategien. Vi har holdt fast ved visjonen, grunnverdiene samt pilarene kunder, fag og folk.

Teknologi for et bedre samfunn

Gjennom høyt faglig nivå og god innsats fra ansatte skaper SINTEF resultater for kunder og samfunnet, som bidrar til å realisere visjonen Teknologi for et bedre samfunn. Her er noen eksempler fra virksomheten i 2014:

I 2014 gikk CONcrete INnovation centre – COIN – inn i sitt siste år som Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) med finansiering fra Norges forskningsråd. Grunnlaget for arbeidet i senteret har vært industrielle og samfunnsmessige utfordringer som bygge- og anleggsværingen møter med bruk av betongmaterialer. Utfordringene ble sortert i de tre hovedområdene miljøvennlighet, produksjon og utførelse samt ytelse, levetid og bæreevne, og arbeidet har pågått innen disse områdene. Forskningsarbeidet er dokumentert gjennom mer enn 200 publikasjoner; COIN-rapporter, internasjonale fagtidsskrift og konferansepublikasjoner, samt 16 doktoravhandlinger. Arbeidet har ført til nye produkter, patenter, vei-ledninger, simuleringverktøy og prøvingsmetoder. I tillegg til tekniske nyvinninger, har senteret gitt store gevinster til næringen gjennom forsterket fokus på innovasjon hos partnerne, nye nettverk og kortere vei fra industrirelevant forskning til utdanning. Forskningen fortsetter i SINTEF, og per i dag er det tre spin-off-prosjekter fra COIN i gang. Det er svært positivt at partnerne har bestemt seg for å videreutvikle og fortsette innovasjonsarenaen etter at Forskningsrådets finansiering avsluttes.

Petroleumsindustrien har behov for å transportere olje og gass over lengre avstander mer kostnadseffektivt enn før. Ny infrastruktur er nøkkelen for å løse denne utfordringen. Norges forskningsråd tildelte SINTEF og Institutt for energiteknikk (IFE) totalt 40 millioner kroner til oppgradering av flerfaselaboratoriene. Dette markerer starten på en ny epoke innen flerfaseforskning i Norge og et revitalisert samarbeid mellom SINTEF og IFE. For aller første gang vil det bli mulig å studere strømning av gass, olje og vann i SINTEFs storskalaanlegg på Tiller ved hjelp av IFEs nye og avanserte instrumenteringssystemer. Oppgraderingene er nødvendige for å kunne validere stadig mer sofistikerte modeller og simulatorer for flerfase rørstrømning.

Sommeren 2014 ble tunfisklarver føret med organismen copepoder produsert hos SINTEF Fiskeri og havbruk. Dette var første gang forskere klarte å få tunfisklarver til å overleve til yngel-fasen i oppdrett. Prosjektet ble gjort på oppdrag for det norske oppdrettselskapet Fortuna Mare. Nå hjelper SINTEF oppdragsgiveren med å bygge opp et unikt oppdrettsanlegg i Spania. Tunfisken står på rød-listen over truede arter, og målt i kilopris er det den mest verdifulle fisk i verden som er gjenstand for kommersiell fangst og oppdrett. I Norge er vannet for kaldt til oppdrett av den store makrellarten, men Spania og Japan har drevet tunfisk-oppdrett i mange år, basert på fangst av ung villfisk som føres opp. Så langt har intensiv produksjon vært umulig fordi ingen har klart å sikre en stabil yngeltilgang. Dette skyldes at føret til yngelen har vært for dårlig. Det kan vi ha funnet løsningen på, som følge av SINTEFs forskning.

Terrorhandlingene 22. juli 2011 avdekket store behov for bedre samfunnssikkerhet i Norge. SINTEFs forskere har en sentral rolle i prosjektet "The Next Disaster", som er finansiert av Forskningsrådet. Formålet med prosjektet er tredelt: Vurdere hvilke forbedringer i norsk samfunnssikkerhetsarbeid som har skjedd i etterkant av 22.juli; skape kunnskap om hvordan læringsprosesser etter store katastrofer foregår og studere hvordan organisatorisk kompleksitet og ulike organisasjonskulturer påvirker vår evne til å bygge et sikkert samfunn.

Ved klassisk cellegift-behandling av kreftpasienter når mindre enn 0,1 prosent av medisinen fram til tumor. Resten havner i friske celler. Ved hjelp av nanokapsler som inneholder kreftmedisin kan man angripe kreftsvulster med kirurgisk presisjon. SINTEF står bak utviklingen av en type nanokapsler framstilt av ørsmå dråper med superlim. Kapslene utnytter svulstens svake punkt, som er blodkar av dårlig kvalitet. Metoden medfører at kapslene lettere kan trenge gjennom svulsten, mens friske celler blir mindre påvirket. Dermed vil en større del av medisinen treffe selve kreftsvulsten, samtidig som denne behandlingsformen gir færre bivirkninger for pasienten. Målet er å øke andelen av medisin som når fram til svulsten fra 0,1 til 10 prosent.

Verden trenger en energirevolusjon. For å nå FNs togradersmål er det nødvendig å utvikle en "grønn økonomi", med økt produksjon av fornybar energi. Kraftsystemet blir kritisk viktig i en fornybar fremtid, og et aldrende system må redesignes for å møte nye behov. Alle fornybare kraftkilder må kunne knyttes til kraftnettet og systemet må være en katalysator for kutt i klimagassutslipp, både i produksjon og forbruk. "Smarte" strømmålere er ett av elementene i fremtidens kraftsystem. Innen 1. januar 2019 får alle strømkunder i Norge smarte målere som leser av strømmen, gir nettselskapet beskjed om strømbrudd og gir forbrukerne detaljert oversikt over strømforbruket. Forbrukerne vil også kunne bli strømprodusenter og selge strøm tilbake til nettet. For å forberede denne revolusjonen har SINTEF sammen med 33 partnere gjennomført flere prosjekter der norske hjem og hytter har vært forskningslaboratoriet (DeVID-prosjektet). I DeVID er det gjennomført aktiviteter i Steinkjer og Hvaler der ny teknologi, nye nettarriffer og nye løsninger er testet ut. Når alle i Norge får smarte målere, vil erfaringene fra DeVID-prosjektet bidra til at måleren er smartest mulig.

Mer enn 220.000 personer i Norge lider av en nevrologisk sykdom eller skade som gjør at de har problemer med å kontrollere urinblæren. Vel 3.000 av disse har skade i ryggmargen og merker ikke når blæren bør tømmes. Dette kan resultere i svært høyt blæretrykk, som igjen kan gi livstruende nyreskade. SINTEF-forskere har i flere år jobbet med å utvikle små sensorer for trykkmåling i kroppen, de seneste årene i samarbeid med Sunnaas sykehus, for direkte plassering i blæren. Mer pålitelige målinger kan oppnås, og både pasientubehag og fare for infeksjoner blir redusert. Den nye teknologien ble prøvd ut på de første pilotpasientene høsten 2014, med svært lovende resultat.

I snart ti år har kunnskapsmiljøer og industri i samspill med myndighetene arbeidet for å utvikle fremtidens kunnskapssenter for havromsteknologi, Ocean Space Centre. I 2014 passerte prosjektet nok en viktig milepæl, da regjeringen Solberg la fram sin Langtidsplan for forskning og høyere utdanning for 2015–2024. I planen slås det fast at Ocean Space Centre er ett av to norske FoU-bygg som regjeringen vil prioritere i årene som kommer. Dette anses som et virkelig politisk gjennombrudd for prosjektet, som MARINTEK, NTNU og et bredt miljø i SINTEF har arbeidet med over lengre tid. Tidlig i 2015 sluttet Stortinget seg enstemmig til denne klare prioriteringen. I sin innstilling til Langtidsplanen skrev en enstemmig KUF-komite følgende: "Komiteen støtter regjeringens forslag om prioritering av nytt bygg for livsvitenskap, farmasi og kjemi ved Universitetet i Oslo og oppgradering av Marinteknisk senter (Ocean Space Center) i Trondheim. Disse infrastrukturiltakene understreker satsingen på forskning og utvikling, og er i tråd med regjeringens tematiske satsningsområder." I løpet av 2014 ble det tatt flere skritt i retning realisering av kunnskapssenteret, også når det gjelder arbeidet med gevinstrealisering og EØS-klarering. Nærings- og fiskeridepartementet har satt ned et prosjektstyre og arbeider med etablering av en bredt sammensatt referansegruppe.

Helse, arbeidsmiljø og sikkerhet (HMS)

HMS har første prioritet i SINTEF og sikkerheten til våre ansatte er overordnet alle andre hensyn. Ansvaret for ansattes arbeidshelse, arbeidsmiljø og sikkerhet tas svært alvorlig. Medvirkning fra ansatte i samspill med et ansvarlig lederskap er avgjørende for et godt og helsefremmende arbeidsmiljø.

HMS er ytterligere framhevet i SINTEFs nye hovedstrategi, noe som betyr at ambisjonene er løftet.

SINTEF har følgende fire mål for sitt HMS-arbeid:

- *SINTEF skal ha et godt og helsefremmende arbeidsmiljø*
- *SINTEF skal ha null arbeidsrelatert sykefravær*
- *SINTEF skal ha null skader, ulykker eller tap.*
- *SINTEF skal være en bedrift med en tydelig miljøprofil*

SINTEFs arbeidsmiljøundersøkelse ble gjennomført i januar 2014 med svarprosent på 92,5. Den høye svarprosenten tyder på at ansatte og ledere ønsker å gi tilbakemelding og medvirke til utvikling av arbeidsmiljøet. Viktige arbeidsmiljøfaktorer som motivasjon og arbeidsglede, lagånd og ledelse fikk høye skårer. Undersøkelsen ble etterfulgt av et aktivt oppfølgingsarbeid i hele organisasjonen.

Null fraværsskader (H1) ble en milepæl for SINTEF i 2014. Dette er første gang siden registreringen av fraværsskader ble påbegynt, at vi oppnådde en H1 på null. I 2013 hadde vi noen alvorlige hendelser som førte til ekstra skjerping ved inngangen til et nytt år. Det ble innført nye rutiner for å følge nøye med i utviklingen av person- og fraværsskader. Ekstra ledelsesoppmerksomhet ser ut til å ha gitt effekt.

SINTEFs melde- og avvikssystem (Synergi) gjør det mulig for linjeledere og saksbehandlere å følge opp meldinger om avvik. For å styrke sikkerhetskulturen er man avhengig av at meldinger rapporteres og følges opp lokalt i arbeidsmiljøet. Konsernledelsen er tett på, og det er en positiv utvikling for håndtering og lukking av saker. I 2014 ble det registrert 488 HMS-meldinger i Synergi. Av disse var 417 meldinger av farlige forhold/observasjoner, 39 nestenulykker og 32 ulykker. Fraværsskade- (H1) og Personskade-frekvens (H2) er hhv. 0 og 1,6 for 2014. I 2013 var de tilsvarende tallene 1,6 og 4,1. Selv om 2014 viste en markant nedgang på H1 og H2, må det likevel arbeides aktivt og forebyggende for å redusere risiko for ulykker. Det er besluttet tiltak og videre arbeid som skal øke innmeldingen av avvik fra arbeid i felt og på tjenestereiser.

Med bakgrunn i den negative utviklingen av person- og fraværsskader i 2013 ble planleggingen av en sikkerhetskampanje for laboratorier, verksteder, feltarbeid og tjenestereiser startet. Målet med kampanjen er å styrke sikkerhetskulturen i SINTEF. Dette vil være en prioritert oppgave i 2015 som inkluderer alle ansatte.

Ansvaret for ansattes HMS-opplæring ligger til linjeledelse, og de støttes av HMS- og personalmedarbeidere. Utvikling av et system for å bistå ledelsen med denne oppfølgingen har pågått i 2014. En egen e-læring som sikrer god HMS-kunnskap for ledere er utviklet, og er gradvis tatt i bruk. Det gjennomføres klasseromsopplæring som er felles med NTNU og Studentsamskipnaden i Trondheim.

Bruk av kjemikalier er betydelig i SINTEFs forskningsaktivitet, og gode prosedyrer er en forutsetning. Vi arbeider derfor kontinuerlig med risikovurdering, substitusjon og implementering av gode rutiner innenfor kjemikaliehåndtering.

I 2014 ble sykefraværspersenten 3,9 mot 3,8 prosent i 2013. Det arbeidsrelaterte sykefraværet holder seg stabilt på 0,3 prosent, det

samme som i 2013. SINTEF er IA-bedrift og både arbeidsrelatert og annet sykefravær blir systematisk fulgt opp i instituttene. Linjeledere med støtte fra personalmedarbeidere har ansvaret for oppfølging av sykefravær.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i Stiftelsen SINTEF vedtok å opprette underutvalg i Stiftelsens fire institutter. Målet med ordningen er å sikre at AMUs lovpålagte arbeid foregår lokalt og nært dem det angår.

Verneombudssamling med god oppslutning og innholdsrikt program ble arrangert i oktober. Tilstede var verneombud, konserndirektører og HMS-personell.

SINTEF arbeider systematisk med å sørge for en god beredskap for sine ansatte. Ett ledd i dette arbeidet har vært å revidere planer for pårørendesenter ved ulykker, der det spesielt er lagt vekt på å avklare forholdet til Trondheim og Oslo kommune.

SINTEF publiserer en egen HMS-rapport med ytterligere opplysninger, som en del av årsrapporteringen.

Kunder

SINTEF skaper muligheter for private og offentlige kunder, bidrar til deres verdiskaping og dermed til en god samfunnsutvikling. Dette er et av våre viktigste bidrag til samfunnet. I 2014 gjennomførte SINTEF 5.266 prosjekter for 3.580 store og små oppdragsgivere.

Et økende antall prosjekter for kunder utføres på tvers i SINTEF. En bred tilnærming med involvering av ulike fagmiljøer gir unike muligheter til å utvikle gode løsninger. Flerfaglighet er en forutsetning for å levere løsninger på store og komplekse samfunnsutfordringer.

Vårt forhold til kundene og vår forståelse av deres behov har avgjørende betydning. Kunder og kundekontakt står høyt på konsernledelsens agenda. I dette inngår også økt dialog og kontakt med myndigheter; i første rekke i Norge, men også i EU og i andre land. SINTEF har gjennomført en rekke viktige møter på høyt nivå i flere større internasjonale selskaper og institusjoner. Det handler både om å styrke strategisk dialog og utvikling av konkrete nye prosjekter. I slike møter presenterer SINTEF ny teknologi og vurderinger av viktige utviklingstrekk, med utgangspunkt i kundens behov og SINTEFs kompetanse. God oppfølging av disse møtene gis høy prioritet.

Kontakten mellom forsker og kunde er viktig for gjennomføring og utvikling av gode prosjekter. Prosjektledelse, god evne til gjennomføring og teamarbeid er sentralt i prosjektarbeidet. Vi følger opp kundene gjennom systematiske kundetilfredshetsmålinger, og resultatene blir brukt til kontinuerlig forbedring av vår evne til å gjennomføre arbeidet på en god måte.

SINTEF har gitt innspill til regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og lagt vekt på betydningen av næringsrettet forskning samt langsiktig og koordinert innsats med tydelige prioriteringer. SINTEF er fornøyd med den langtidsplanen regjeringen la frem i oktober 2014. Vi er spesielt fornøyd med at Ocean Space Center er så tydelig forankret i planen og at den prioriteringen har fått enstemmig støtte i Stortinget.

Det er positivt at det kommer på plass nasjonale forskningsstrategier på en rekke industrielle områder. Felles forskningsstrategiske plattformen som omfatter både næring og myndigheter er av stor betydning

både med henblik på faglig kvalitet og innovasjonsevne. SINTEF har gitt deltagelse i disse prosessene høy prioritet.

Fag

Arbeid med å styrke SINTEFs profil som forskningskonsern har fortsatt i 2014. Internasjonal publisering vektlegges, og styret understreker betydningen av at vi gjennom publisering bidrar til den internasjonale utviklingen av ny kunnskap. Publisering bidrar til å synliggjøre og styrke vitenskapelig kvalitet. For SINTEF er det nødvendig å ha en god balanse mellom vitenskapelig publisering og oppdragsforskning. Målet er å publisere minst én vitenskapelig publikasjon med referee per forskerårsverk. I 2014 var tallet 0,73 publikasjoner per forskerårsverk, mot 0,71 i 2013 og 0,80 i 2012.

I følge Kunnskapsdepartementets Forskningsbarometer er SINTEF Norges nest største forskningsaktør. Vår deltagelse i EUs rammeprogrammer har vært avgjørende for en slik plassering. EU-finansiert forskning er viktig for å bygge og videreutvikle kompetanse og nettverk innen muliggjørende teknologier som IKT, bioteknologi, nanoteknologi og materialvitenskap. SINTEFs økonomi er under sterkt press på grunn av dårlige rammevilkår i 7. rammeprogram. Det er svært viktig at STIM-EU-ordningen ble forsterket i tråd med Forskningsrådets forslag i statsbudsjettet for 2015, og at regjeringen har skissert en opptrappingsplan utover i EUs nye rammeprogram, Horisont 2020.

Laboratorieinvesteringer er avgjørende for at Norge skal videreutvikle seg som en kunnskapsnasjon og hevde seg på en global konkurransearena. Vi vet også at laboratorier på høyt internasjonalt nivå er avgjørende for å tiltrekke seg de beste studentene og forskerne. SINTEF har fått god uttelling ved Forskningsrådets tildeling av midler til laboratorier og vitenskapelig utstyr tidligere år, og i 2014 har vi sendt en ny prioritert søknadsliste for sentrale laboratorier. I tillegg investerer vi egne økonomiske overskudd i blant annet laboratorier og vitenskapelig utstyr for å gjøre SINTEF bedre rustet til å løse viktige oppgaver. I 2014 er vi i regi av SINTEF Energi i ferd med å realisere tredje generasjon energilaboratorium med en investering på 160 mill kroner. Laboratoriet åpner høsten 2015. Dette er den største investeringen SINTEF gjennomfører siden MiNaLab ble etablert i 2004. God drift over mange år gjør denne investeringen mulig. Kontakten med den norske elkraftnæringen er god, og byggingen av det nye elkraftlaboratoriet skjer i samarbeid med Statnett.

Strategisk samarbeid med universiteter og forskningsinstitutter er vesentlig for å sikre sterke nasjonale kunnskapsmiljøer. Det strategiske samarbeidet mellom NTNU og SINTEF har stor betydning. Samarbeidet bidrar til at SINTEFs anvendte forskning ligger i internasjonal akademisk front, og at NTNU har omfattende forskning innrettet mot konkrete løsninger for næringsliv og samfunn. I 2014 har vi iverksatt et felles prosjekt – ”Bedre sammen” – som skal ende i en ny felles strategi for hvordan vi får enda mer verdi ut av samarbeidet.

SINTEF deltar aktivt i faglig samarbeid internasjonalt. Vi har inngått en avtale med NTNU, UiO og IFE om samarbeid i Brasil. Det er også lagt stor vekt på samarbeidet i European Energy Research Alliance (EERA), som har en viktig strategisk rolle innen europeisk energiforskning. Sammen med NTNU har vi strategisk samarbeid med ledende forskningsmiljøer i Japan og USA innenfor energi og materialvitenskap.

Konsernsatsinger er prioriterte, tverrfaglige satsinger, typisk over tre år, på områder som er viktige for SINTEF. Finansieringen er et splei-

selag mellom SINTEF sentralt og deltakende institutter. Følgende konsernsatsinger ble startet i 2013 og pågår: Bio-based products from sustainable resources, ManageIT, SEATONOMY og Velferdsteknologi. I alt har SINTEF investert 173 millioner kroner i tolv konsernsatsinger siden 2006.

Norges forskningsråd annonserte i desember 2014 opprettelse av nye sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI). SFI-ordningen styrker innovasjon gjennom satsing på langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom FoU-aktive bedrifter og fremstående forskningsmiljøer. Av 17 nye sentra er SINTEF involvert i ni og er tildelt vertsrollen for fire.

I 2016 vil det tildeles nye forskningscentre for miljøvennlig energi (FME). SINTEF er i gang med å utvikle søknader til dette programmet.

Folk

SINTEF skal være en attraktiv arbeidsplass med unike utviklingsmuligheter for mennesker med viten og vilje. Om SINTEF oppleves slik, måles gjennom arbeidsmiljøundersøkelsen hvert andre år. Undersøkelsen ble gjennomført vinteren 2014 og dokumenterte gode kvaliteter ved SINTEF som arbeidsplass. Arbeidet med å utnytte resultatene fra undersøkelsen til videre utvikling av SINTEF som arbeidsplass pågikk i hele 2014, og fortsetter i 2015.

Ledelse er viktig i denne sammenheng. SINTEF arbeider systematisk for å utvikle våre ledelsesressurser, som enkeltledere og fellesskap, i samsvar med SINTEFs felles ledelsesprinsipper. Å styrke kvaliteten i ledelse nær medarbeiderne er viktig. Det legges stadig større vekt på utvikling av ledere for store komplekse prosjekter og å styrke evnen til godt samspill på tvers av faglige og organisatoriske grenser. Dette er nødvendig for å kunne adressere de store utfordringer i vår tid.

SINTEF lykkes i konkurransen om dyktige medarbeidere i et globalt marked. Vi legger stor vekt på å ta vare på – og utvikle – de medarbeidere vi har, samtidig som vi arbeider for å sikre fremtidig rekruttering gjennom merkevarebygging og profilering nasjonalt og internasjonalt. Et fellesprosjekt for utvikling av SINTEFs strategi for rekruttering og profilering startet i 2013, og mange tiltak ble iverksatt i 2014. Prosjektet innebærer økt bruk av nettbasert kommunikasjon, film og video, nytt annonse- og profileringskonsept, samt sommerjobbprosjekt og kvalitetssikring av mottak av nye medarbeidere. SINTEFs plassering har steget i undersøkelser der studenter rangerer arbeidsplassers attraktivitet.

2014 var et år der SINTEF fokuserte på å ta vare på virksomheten i en krevende tid, samtidig som vekstmuligheter ble utnyttet. Det ble gjennomført nedbemanning i enkelte fagmiljøer for å tilpasse kapasiteten til redusert aktivitet i noen markeder.

Totalt antall ansatte økte med 30. I alt var det 2082 ansatte i SINTEF pr 31.12.2014. Av disse var 1205 ansatt i Stiftelsen SINTEF. Innenfor gruppen vitenskapelig personell ble det i SINTEF ansatt 113 nye (6,0 prosent) i 2014, mens 76 sluttet (4,1 prosent). Ansatte som går ut av SINTEF utgjør et viktig bidrag til kompetanseoppbygging i næringsliv og offentlig sektor.

53 prosent av forskerne i SINTEF har doktorgrad, en økning fra 44 prosent siden 2009. 398 av våre ansatte i 2014 (21 prosent) kom fra i alt 73 land utenfor Norge. Dette viser at SINTEF er attraktiv for internasjonale forskere, og vi bidrar til å rekruttere høyt kvalifisert arbeidskraft til Norge. For SINTEF gir internasjonale medarbeidere tilgang på verdifull vitenskapelig og kulturell kompetanse. Av land utenom Norge er det flest ansatte fra Tyskland og Frankrike.

Likestilling og familiepolitikk

SINTEFs etikkhåndbok slår fast:

"Alle mennesker verdsettes likt i SINTEF. Ingen diskriminering av noen art blir akseptert, verken på grunn av rase, kjønn, religion, legning eller alder. SINTEF vil arbeide for et godt arbeidsmiljø preget av likeverd og like muligheter."

Likestillingsarbeidet er forankret i styret og konsernledelsen. Det er et mål for SINTEF å øke andelen kvinner blant forskere og ledere. SINTEFs konsernsjef er kvinne. SINTEF tilstreber å rekruttere kvinner ved ansettelser og å utvikle kvinnelige ledere fra egne rekker. Strukturelle skjevheter i rekrutteringsgrunnet fra utdanningsinstitusjonene gjenspeiles likevel i SINTEF.

Kjønnsfordelingen i prosent i SINTEF er vist i tabellen:

Kjønnsfordeling i prosent

	Menn	Kvinner
Styret	44	56
Konsernledelse	80	20
Forskningsjefer og mellomledere	66	34
Forskere	73	27
SINTEF	66	34

SINTEF ble i 2013 tildelt støtte fra Norges forskningsråd til utvikling av bedre kjønnsbalanse i faglige toppstillinger og forskningsledelse (Balanseprosjektet). Dette prosjektet ble iverksatt i 2014 og forventes å gi verdifull kunnskap for SINTEF og andre forskningsinstitusjoner i Norge, samt bidra til å øke andelen kvinnelige ledere i SINTEF.

SINTEF er tilsluttet følgende overenskomster: NHO/Tekna, NHO/NITO, NHO/Forskerforbundet, NHO-Abelia/LO-NL og NHO-Abelia/Parat. Vi har årlige lønnsforhandlinger med tillitsvalgte. Lønns- og arbeidsvilkår er fastsatt etter forhandlinger og drøftinger med tillitsvalgte innenfor de respektive arbeidstakerorganisasjonene. Kvinner blir vurdert på lik linje med menn. Vi arbeider systematisk for å overvåke at det ikke oppstår uønskede lønnsforskjeller.

84 prosent av arbeidsstyrken er heltidsansatte. 21 prosent av kvinnene er deltidsansatt, 14 prosent av mennene. En årsak til deltidsansettelse er at medarbeidere benytter seg av muligheten til å trappe ned med avtalefestet pensjon. SINTEF benytter i liten grad midlertidige ansettelser. Ved årsskiftet var 37 ansatte (2 prosent) midlertidige, 12 kvinner og 25 menn.

Arbeidsmiljøundersøkelsen for 2014 viste ingen vesentlige forskjeller i hvordan menn og kvinner opplever sin arbeidssituasjon. Vi vil fortsette å utvikle målrettede tiltak for å sikre at SINTEF skal være en attraktiv arbeidsplass for kvinner.

Det er et mål for SINTEF å lykkes på en internasjonal rekrutteringsarena. Mange forskerstillinger utlyses på engelsk og stillingsannonser er søkbare internasjonalt.

For å sikre god ivaretagelse av utenlandske medarbeidere har SINTEF etablert et integreringsprogram for ansatte fra andre nasjoner og deres familier. Programmet tilbyr expat-tjenester, gratis norskopplæring og undervisning på engelsk i SINTEF-skolen. Mangfoldsledelse er tema i SINTEF-skolens lederutviklingsprogram. Arbeidsmiljøundersøkelsen dokumenterer at utenlandske medarbeidere trives godt.

SINTEF strekker seg langt for å imøtekomme behovene til ansatte med særlige behov for tilrettelegging. Gjennom våre IA-mål har vi forpliktet oss til å tilrettelegge arbeidsplassene for ansatte som har

– eller utvikler – funksjonshemming. Vi har et godt samarbeid med NAV i dette arbeidet, og benytter oss av tilgjengelige offentlige støtteordninger for å legge til rette. Videre er det nedfelt som IA-mål at vi skal videreføre dagens praksis med å fokusere på kompetanse ved rekruttering, ikke begrensninger som følge av funksjonshemming.

SINTEF skal være en organisasjon med plass til hele mennesker med et liv utenfor jobben. Vi legger derfor til rette for fleksible løsninger for å imøtekomme den enkeltes behov som fleksitid og tilrettelagte muligheter for fedre og mødre. SINTEF bidrar finansielt til drift av barnehager i Trondheim og i Oslo.

Internasjonalisering

SINTEF skal være et verdensledende forskningsinstitutt (mål i SINTEFs nye hovedstrategi). Internasjonalisering er en integrert del av SINTEFs virksomhet. Vi har en internasjonaliseringsstrategi med fem hovedelementer: Styrking av akademiske nettverk; deltakelse i EUs forskningsprogrammer; internasjonalt salg av FoU-tjenester; internasjonal rekruttering samt tilstedeværelse i utvalgte markeder.

SINTEF var den klart største norske deltakeren i EUs 7. rammeprogram for forskning og utvikling, som ble avsluttet ved utgangen av 2013. Gjennom det 7. rammeprogrammet fikk SINTEF innvilget deltakelse i 254 prosjekter hvorav 55 som koordinator. I sum er det gitt tilsagn om støtte fra EU på 149 millioner Euro. Forskningen i enkelte av prosjektene skal pågå helt fram til 2018. At SINTEF er konkurransedyktig i EUs forskningsmarked, viser at vi har evnet å utvikle internasjonalt anerkjent kompetanse. Det er en forutsetning for at SINTEF skal fylle sin rolle i samfunnet. Den største utfordringen har vært dårlige – og til dels uavklarte – rammevilkår for vår deltakelse, og det er nødvendig med en nasjonal plan for hvordan det håndteres. SINTEF arbeider kontinuerlig med å bedre rammebetingelsene, både i forhold til EU og norske myndigheter. Vi har nå stor oppmerksomhet på posisjonering inn mot det 8. rammeprogrammet, Horisont 2020, som startet i 2014. Allerede nå er det klart at SINTEF får koordineringen for flere store prosjekter med projektrammer i størrelse 40–50 millioner kroner.

I april 2014 vedtok Stortinget en strategi for Norges forsknings- og innovasjonssamarbeid med EU. SINTEF er fornøyd med at myndighetene har en ambisiøs EU-strategi innen forskning og at det ble fulgt opp med en betydelig forsterking av ordningen STIM-EU gjennom statsbudsjettet for 2015 og Langtidsplan for forskning og høyere utdanning som er vedtatt av Stortinget. Dette er helt avgjørende for å realisere strategien og gi forutsigbare rammebetingelser.

Internasjonal omsetning var 504 mill kr, det samme som i 2013. Dette tilsvarer 17 prosent av SINTEFs totale omsetning. Vi har levert oppdrag for kunder i 63 land. Av internasjonale oppdrag utgjør EU-prosjekter omkring 50 prosent. Utenom EU er USA vårt viktigste marked for FoU-opdrag. Etableringen av forskningsstiftelsen Instituto SINTEF do Brasil i 2011 var sett på som et gjennombrudd for virksomheten i Sør-Amerika. Det var en viktig premiss å bli akkreditert av det brasilianske oljedirektoratet (ANP). I april 2012 ble stiftelsen tildelt ANP-akkreditering som den første internasjonale organisasjonen i Brasil. SINTEF erkjenner at det var svært krevende å få til god drift selv med ANP-akkrediteringen på plass. I 2013 opplevde vi endringer i rammevilkårene fra ANP, som medførte at det ikke var mulig for SINTEF å få virksomheten til å balansere. Forsøk på endring av rammevilkår lyktes ikke og det ble besluttet avvikling av virksomheten i 2014. Vi har gjort betydelige avsetninger i regnskapet for 2014, som tar høyde for en avvikling av tilstedeværelsen i

Brasil i løpet av 2015. Styret i SINTEF beklager at vi ikke har klart å skape en bærekraftig virksomhet i Brasil og ser fortsatt Brasil som et viktig marked. SINTEF vil fortsette å følge opp kunder og prosjekter aktivt også uten egen tilstedeværelse i landet.

Ytre miljø

SINTEF tar miljø på alvor, og med bakgrunn i visjonen "Teknologi for et bedre samfunn", skal vi – i alle deler av vår virksomhet – ta hensyn til en bærekraftig utvikling. I begrepet bærekraftig utvikling legger vi god virksomhetsstyring, sosialt ansvar og hensynet til miljø. SINTEFs miljøpolitikk skal sikre både at vår forskning og hvordan vi driver egen virksomhet, ivaretar hensynet til det ytre miljø. Den skal også sikre kontinuerlig forbedring av vår egen miljøprestasjon.

(SINTEFs miljøpolitikk)

SINTEF skal tilfredsstillere den internasjonale standarden for miljøstyring ISO 14001. Ved å arbeide systematisk for å redusere belastningen på miljøet tar SINTEF miljøansvar og tilfredsstiller forventninger fra kunder. Arbeidet med å møte standarden fører også til økt miljøbevissthet blant våre ansatte. SINTEF har arbeidet med å etablere en felles miljøhandlingsplan hvor energieffektiv drift og god avfallshåndtering inngår som vesentlige aspekter. Alle SINTEFs åtte institutter har utarbeidet egne miljøhandlingsplaner. Flere institutter er allerede sertifisert i henhold til standarden, i 2014 ble SINTEF Materialer og kjemi og SINTEF Byggforsk sertifisert.

I 2014 hadde vi ingen rapporteringspliktige uønskede hendelser som påvirket det ytre miljøet.

Vårt viktigste bidrag for miljøet er internasjonalt ledende forsknings- og utviklingsaktivitet for å utvikle fornybar energi, klima- og miljøteknologi. Disse områdene styrkes ytterligere som satsingsområder i den nye hovedstrategien. Vårt miljøarbeid kommuniseres aktivt eksternt gjennom formidling av vår forskning og ekspertise innen miljøområdet.

Etikk

SINTEF har en tydelig etisk plattform. "Etikk, verdier og ledelse" er en viktig pilar i SINTEFs nye hovedstrategi.

Etikk-arbeidet i SINTEF tar utgangspunkt i tre dimensjoner: Forskningsetikk, forretningsetikk og relasjonsetikk. Forskningsetikken bygger på regelverket til de nasjonale etiske komiteer, prinsippene fremmet av European Group of Ethics in Science and New Technologies samt internasjonale konvensjoner som Vancouver-konvensjonen.

Ansatte fra SINTEF deltar i tre nasjonale forskningsetiske komiteer, for medisin og helsefag; samfunnsfag og humaniora samt naturvitenskap og teknologi.

SINTEF forventer og stiller krav om at leverandører og partnere deler vårt etiske verdigrunnlag. Leverandører og partnere som involveres i vår virksomhet, skal skriftlig akseptere SINTEFs etiske retningslinjer. Retningslinjene er tilgjengelige for alle på SINTEFs nettsider, og en trykksak med retningslinjene er distribuert til alle ansatte. Etiske tema settes på dagsorden i ledergrupper og avdelinger, og det er gjennom mange år innført en praksis hvor HMS og etikk skal stå først på agendaen i alle interne møter.

Oppfølging av etiske retningslinjer er et linjeansvar. I tillegg har SINTEF et Etisk råd og et eget etikkombud. Etisk råd består av seks

medlemmer, som er ledere eller ansattvalgte i SINTEF. I 2014 ble det gjennomført fire møter. Etikkombudet fungerer som rådgiver og diskusjonspartner for hele SINTEFs organisasjon, og deltar også i en rekke eksterne sammenhenger. Ordningen med etikkombud innebærer at SINTEF tilfredsstiller arbeidsmiljølovens krav om en intern varslingskanal.

Samfunnsansvar

Samfunnsoppdraget er løftet opp til første punkt i SINTEFs nye hovedstrategi. Her heter det at SINTEF utvikler samfunnet gjennom forskning og innovasjon; at vi bidrar til verdiskaping og utvikler løsninger for vår tids samfunnsutfordringer og at vi kommuniserer kunnskap, løsninger og anbefalinger aktivt og modig.

En stor del av SINTEFs forskning er knyttet til å utvikle løsninger på noen av samfunnets største utfordringer, som klima og miljø, energi, mat, helse, rent vann og utvikling av fremtidens arbeidsplasser. Gjennom dette arbeidet er samfunnsansvar en del av vår kjernevirksomhet. Dette samsvarer med visjonen "Teknologi for et bedre samfunn".

Vårt samfunnsansvar handler også om måten vi driver egen virksomhet på, knyttet til forhold som menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, ytre miljø og korrupsjonsbekjempelse. SINTEF har utviklet politikk og retningslinjer knyttet til alle disse områdene som er en del av styringssystemet og våre etiske retningslinjer. Arbeidstakerrettigheter sikres også gjennom tariffavtaler og oppfølgingen av SINTEFs ansvar som IA-bedrift.

SINTEF er medlem av UN Global Compact, og legger til grunn deres ti prinsipper om menneskerettigheter, arbeidsstandarder, miljø og korrupsjonsbekjempelse. I henhold til kravene i UN Global Compact rapporterer SINTEF hvert år en status (Communication on progress) i forhold disse prinsippene. Denne statusrapporten er en del av SINTEFs årsrapportering, og offentliggjøres på våre nettsider.

SINTEF er medlem i Transparency International, som motarbeider korrupsjon nasjonalt og internasjonalt og slutter seg til deres retningslinjer og råd.

Oppfølging av retningslinjene er et linjeansvar, og det er betydelig oppmerksomhet i organisasjonen for å sikre at våre standarder etterlevs.

God drift – økonomisk handlefrihet

SINTEF oppnådde i 2014 et driftsresultat på 105,7 mill kr, mot 71,2 mill kr i 2013. Resultat før skatt ble 142,9 mill kr, mot 102,6 mill kr i 2013. Av spesielle forhold vil vi trekke frem at det i 2014 er foretatt en avsetning med ca -40 mill kr for EU-prosjekter knyttet til uavklarte forhold om regelverk for kostnadsdekning i 7. rammeprogram, og en avsetning for avvikling av virksomhet i Brasil med ca -30 mill kr. Vi har engangseffekter ved endringer i pensjonsordningene med ca +100 mill kr.

Det er en vekst i netto driftsinntekter med 1,0 prosent i 2014. Markedet har vært bra gjennom året for mange områder, men har blitt krevende på andre områder. Dette er særlig knyttet til olje og gassaktiviteten, med kostnadsreduksjoner i industrien og etter hvert betydelig fall i oljeprisen. Som en følge av denne utviklingen er flere prosjekter blitt utsatt eller kansellert. Vi har fokus på god drift for å sikre gode resultater i de markedene vi til enhver tid opererer i.

Likviditetssituasjonen er akseptabel ved utgangen av 2014. For de fire forskningsaksjeselskapene er den meget god. Stiftelsen har ikke tilsvarende likviditetsreserve i forhold til omsetning, og har en mindre komfortabel situasjon i deler av året. SINTEF har etablert en felles ordning i konsernet for plassering av likviditetsreservene. Porteføljen plasseres i henhold til ”Regler for finansforvaltning i SINTEF” fra oktober 2014. I 2014 har vi i gjennomsnitt hatt 334 mill kr til forvaltning, mot 315 mill kr i 2013. Vår lavrisikoprofil bidro til en positiv avkastning på 6,6 prosent i 2014 (5,2 prosent i 2013 og 5,8 prosent i 2012).

SINTEF er eksponert for valutasvingninger ved at prosjektinntekter er i fremmed valuta, mens hele eller deler av prosjektkostnadene er i norske kroner. For å redusere denne risikoen, benyttes terminkontrakter. Vi har spesifikt vurdert risiko og handlingsrom ved et større euro-sammenbrudd.

Det er viktig at SINTEF evner å skape økonomisk overskudd, som investeres i ny forskning og kompetanseutvikling. I 2014 har SINTEF investert 172,2 mill kr i laboratorier, vitenskapelig utstyr og andre driftsmidler og 14,9 mill kr i egenfinansiert forskning gjennom konsernsatsinger. I 2013 var tilsvarende 131,2 mill kr og 16,4 mill kr.

I desember 2014 kom SINTEF til enighet med Hitec Visjon om salg av SINTEFs eierandel i eDrilling Services (eDS), en knoppskyting fra SINTEF Petroleum AS.

I løpet av 2014 har vi utviklet spin-off selskapene ECOWAT og LINKfr hvor vi ikke oppnådde markedsgjennombrudd og derved ikke lønnsom drift over tid.

Egenkapitalen og operasjonelle forhold, kombinert med inntektsvekst, kostnadsbesparende tiltak og tilfredsstillende ordreserver, gir et godt grunnlag for fortsatt drift. Styrene i datterselskapene har gjennomført tilsvarende vurderinger, som alle konkluderer med at det er grunnlag for fortsatt drift. Styret har ikke kjennskap til forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for bedømmelsen av Stiftelsens eller konsernets økonomiske stilling. Årsregnskapet er på dette grunnlag avlagt under forutsetningen om videre drift.

SINTEF har pr. 31.12.2014 en egenkapital på 2.394 mill kr (2.302), som er 62 prosent (62) av totalkapitalen. Tilsvarende tall for Stiftelsen SINTEF er 2.106 mill kr (2.026), som er 70 prosent (68) av totalkapitalen.

Årsresultatet for Stiftelsen SINTEF i 2014 er 78,4 mill kroner (39,0 mill kroner i 2013), som i sin helhet disponeres til annen egenkapital.

Virksomhetsstyring i SINTEF

SINTEF skal framstå med profesjonalitet i ledelse og styring, kombinert med innovasjonsevne og ubyråkratiske beslutningsstrukturer.

SINTEFs sentrale organer er styret og rådet. Styret er stiftelsens øverste organ, mens rådet er rådgivende for styret med myndighet som angitt i stiftelsesloven og SINTEFs vedtekter.

SINTEFs råd fører tilsyn med at Stiftelsens formål blir ivaretatt i henhold til vedtektene, velger styre, fastsetter godtgjørelse til styrets medlemmer og velger revisor. Rådet ledes av rektor ved NTNU, og er sammensatt av 28 medlemmer med representanter fra NTNU, Universitetet i Oslo, Norges forskningsråd, næringsliv, organisasjoner i arbeidslivet og ansattvalgte fra SINTEF.

Styret i Stiftelsen er konsernstyre i SINTEF. Virksomheten i de fire forskningsaksjeselskapene er regulert i vedtekter, aksjonærvtaler, konsernavtaler og styreinstrukser. Det er nedfelt prinsipper for konsernstyring og for koordinering med beslektede virksomheter i samsvarende med SINTEFs overordnede mål og strategi.

Styret består av ni personer, hvorav to med hovedstilling ved NTNU, fire fra næringsliv eller offentlig forvaltning og tre fast ansatte i Stiftelsen SINTEF. Styret har ansvar og myndighet i alle saker som ikke er tillagt rådet. Styret forholder seg til SINTEFs vedtekter, Stiftelsesloven, samt de deler av Lov for aksjeselskaper som gjelder for stiftelser. Styret ansetter konsernsjef, og fastsetter lønn og andre vilkår til konsernsjefen, samt rammer og prinsipper for kompensasjon til konsernledelsen. Styret har i 2014 avholdt seks møter.

Konsernledelsen i SINTEF er ansvarlig for strategisk ledelse av den samlede virksomheten. Konsernsjefen utøver den daglige drift i henhold til Stiftelsens vedtekter, konsernavtaler og ellers i henhold til Lov om aksjeselskaper. Konsernsjefen har fullmakt til å handle på stiftelsens vegne, med unntak av kjøp, salg og pantsettelse av fast eiendom og kjøp og salg av selskaper. Konsernsjef eller visekonsernsjef er styreleder i alle forskningsaksjeselskapene som inngår i SINTEF.

SINTEF har et system med kvartalsvis risikorapportering. Risikobildet drøftes i ledelse og styre for hvert av forskningsinstituttene, samt i konsernledelsen og konsernstyret. Risikoreducerende tiltak defineres og gjennomføres løpende. Det er utviklet en tilsvarende metodikk med mulighetsbilder på institutt og konsernnivå.

Styringssystemet er sertifiserbart etter ISO 9001:2000, og omfatter implementering av felles system for håndtering av ulykkesmeldinger, uønskede hendelser, andre avvik og forbedringsforslag. SINTEF er registrert i Achilles, som er en felles kvalifiseringsordning for leverandører til oljeindustrien.

Fremtidige muligheter og utfordringer

Med sine ledende kompetansetilbud vil SINTEF bidra aktivt til at myndighetene når sine mål innenfor viktige samfunnsområder.

Ny teknologi har stor betydning for å utvikle løsninger knyttet til sentrale samfunnsutfordringer. En av våre styrker er at vi kan tilby flerfaglig kompetanse, og arbeide på tvers i samarbeid mellom ulike fagmiljøer innen SINTEF. Dette gjør det mulig å utvikle gode løsninger for kunder og samfunn.

Klima, energi og miljø er viktige globale tema. SINTEF vil fortsatt satse tungt på klimateknologi, klimatilpasning, fornybar energi, energi-effektivisering og fangst og lagring av CO₂ (CCS). SINTEF har bygget opp et betydelig forskningsmiljø innen CCS, fornybar energi og energieffektivisering, og prioriterer videre forskningsinnsats på disse områdene høyt. Samtidig er petroleumsforskning fortsatt viktig, fordi olje og gass er nødvendige elementer i verdens energiforsyning og i andre industrielle prosesser i mange tiår fremover. Naturgass er også en viktig ressurs fordi konvertering fra kull og olje til gass reduserer CO₂-utslipp vesentlig. På lengre sikt forutsetter bruk av naturgass at CO₂ fanges og lagres gjennom CCS. For å utvikle løsninger for et bedre samfunn er forståelse av menneske og samfunn avgjørende. Vårt mål er en tettere integrering av teknologisk, naturvitenskapelig og samfunnsvitenskapelig forskning.

Næringsutvikling i nord innebærer betydelige muligheter. SINTEF kan med sin brede kunnskapsbase bidra til å realisere ambisjoner

for nordområdene, og til å balansere næringsutvikling, langsiktig ressursforvaltning og miljø. SINTEF vil gi dette arbeidet høy prioritet framover, og etablerte en egen nordområdestrategi i 2013 som vi nå arbeider for å realisere.

EUs forskningsarena (ERA) står sentralt i SINTEFs arbeid. Her konkurrerer vi med internasjonale forskningsinstitutter som har vesentlig høyere offentlige grunnbevilgninger enn SINTEF. Vi er glad for signaler om helt nødvendig bedring i norske rammebetingelser knyttet til EU-forskningen og påpeker at det er avgjørende å følge den skisserte opptrappingsplanen fra 2016 og årene fremover. SINTEF har utviklet en EU-strategi som peker ut ambisjon og retning mot 2020.

Det er avgjørende at Norge er i stand til å fornye nasjonal infrastruktur for laboratorier og vitenskapelig utstyr, slik at norsk forskning er konkurransedyktig på en internasjonal arena. Samtidig er det krevende å drifte og utvikle store og avanserte laboratorier som MiNaLab, flerfaselaboratoriet og de marintekniske laboratoriene. Vi har siden finanskrisen i 2008 opplevd redusert aktivitet innen forskning i næringslivet, men vi er godt fornøyd med den økte satsingen på næringsrettet forskning i statsbudsjettet for 2015. Dette gir fremtidstro og forventning om ytterligere satsing for å styrke norsk næringslivs konkurransekraft gjennom forskning og innovasjon.

Gode resultater skapes av mange, både egne ansatte og faglige og forretningsmessige partnere. Styret takker alle for innsatsen og samarbeidet i 2014.

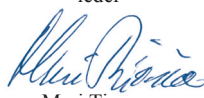
Trondheim, 20. april 2015

May-Britt Hågg

R. Rasmus Sunde
leder

Ingrid Selseth

Stig A. Slørdahl

Mari Tjømoe

Ole Swang

Grete Aspelund

Rune Garen

Kristin Tolstad Uggen

Unni M. Steinsmo
konsernsjef